

{Tava ārste}

Kardioloģe RUTA GAILE

Māte un meita. Sirds ārste RUTA GAILE un pneimonoloģijas rezidente DACE MATĪSA.

ANAMNĒZE

- Vairāk nekā 30 gadu strādā par sirds ārsti P. Stra-
diņa slimnīcas Latvijas Kardioloģijas centrā.
- Augusi dakteru ģimenē, tāpēc medicīnu sākus
iepazīt un iemīlēt jau bērnībā. Latvijas Medicīnas
institūtu beidza ar sarkano diplому.
- Lidz kaulam Latvijas patriote.
- Aizrauj Franciju, kāro iemācīties franču valodu.
Dvēseli veldzē arī mūzika un balets.
- Trīs meitu – Alja, Zanes un Daces – mamma.
- Vecmāmiņa trim mazbērniem – astoņgadagajam
Kārlim un sešgadniekiem Luizei un Jēkabam.
- «Mazbērni ir mana absolūti lielā un neaizvietojo-
mā dzives sastāvdaļa.»
- Beidzamais aizraujšais piedzīvojums – Aleksejs
Naumova gleznu izstāde Nacionālajā mākslas
muzejā un glāze vīna ar meitām pēc tās.

«Dzīvoju ar pārliecību, ka pret katru cilvēku jāizturas ar vislielāko cieņu,» tā saka P. Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Latvijas Kardioloģijas centra sirds ārste RUTA GAILE. Pacienti to sajūt, un ciena arī viņu.

♥ Ginta Auzniece

- Saprotu, ka tā – vienkārši – atnākt pie jums pēc receptes asinsspiediena zālēm nevar, vai tiesa?

– Ikdienu īsti nē, pārsvārā strādāju ar pacientiem nodalā. Bet reizēm, ja kāds kolēgis palūdz, mēdu konsultēt arī ambulatori. Ja gribas tikt tieši pie manis, reģistratūrā var pierakstīties uz maksas vizīti.

Bet vispār mana galvenā darbavietā šeit ir 32. Akūtās kardioloģijas nodala un kopš 2008. gada strādāju par kardioloģi arī Sirds ķirurgijas centrā. Galvenā atšķirība? Akūtajā kardioloģijā cilvēku sāku ārstēt un pati arī beidzu – tā teikt, izvedu viņu cauri šim dzīves brīdim, mēs visa procesa gaitā esam kopā. Esmu saimniece no A līdz Z. (Smejas.) Bet sirds ķirurgijā galvenais situācijas noteicējs ir ķirurgs – ja viss izdodas labi, ķirurgs ir uzvarētājs, *stārs*. Tie ir viņa panākumi!

Vispār sirds ķirurgijā strādāt nav viegli, jo tur pārsvārā nonāk pacienti ar tiešām daudzām, reizēm pat ielaistām, slimībām, kam sirds vaina ir tikai blakus apstāklis. Pēdējā laikā ļoti bieži ir bakteriāli endokardīti – iekaisīgas sirds slimības, kad uz iedzimti neveseliem sirds vārstuļiem uzaug mikrobu kolonijas. Diemžel vienīgā iespēja ārstēt tad ir operācija – vārstuļa nomaiņa. Ja šo iekaisuma perēkli nelikvidē, tas var beigties bēdīgi – sīkas mikrobu daļīnas mēdz atrauties un ieklūt asinsritē, un tas draud ar insultu un citām nepatikšanām.

– Kā līdz kam tādam var aizdzīvoties?

– Biežāk tā notiek cilvēkiem ar vāju imunitāti vai hroniskiem iekaisīgiem procesiem organismā – ar noteikumu, ka sirds vārstuļos jau ir iedzimts vai dzīves laikā radies defekts. Pie mums bieži pārvēd pacientus no Infektoloģijas centra – C hepatīts, HIV infekcija, organisma aizsargspējas jau tā ir ļoti vājas, tāpēc kēras klāt viss iespējams. Nereti tie ir trūkumcietēji, nekopti cilvēki, narkotiku lietotāji. Hroniski bojāti zobi, kas ir infekcijas perēklis, arī visādas ķirurgiskas iejauskšanās var to veicināt. Parasti šī kaite ir grūti atpazīstama, jo tai ir netipiski simptomi, piemēram, nezināmas izcelsmes temperatūra. Reizēm stāsti ir *no sērijas* – slimī, nūkuļo, ir temperatūra, dzer antibiotikas, it kā izveselojas, bet pēc neilga

laika atkal ir neizskaidrojama temperatūra. Mēdz būt arī, ka endokardītu atrod pēc tam, kad jauns cilvēks piedzīvojis insultu. Starp citu, manā praksē bijis gadījums, kad sieviete, kura nezināja, ka viņai ir iedzimta sirds vārstuļa vaina, veica skaistumkopšanas operāciju, un viņai sākās endokardīts. Tāpēc patiesībā, ejot uz jebkuru operāciju, kaut skaistuma, sava sirds ir jāpazīst – jāzina, vai nav kāda iedzimta vaina.

– Kas būtu minimums, ko varētu pārbaudīt?

– Visparastākā ehokardiogrāfija jeb sirds muskuļa izmeklēšana ar ultrasonogrāfiju būtu pilnīgi pietiekama. To katram vajadzētu uztaisīt.

– Teicāt, ka reizēm šie stāsti beidzas ar skumji...

Cilvēkiem patīk, ka ar viņiem aprunājas, izskaidro.

– Man patīk profesora Mārtiņa Ziles skaidrojums, ka katram cilvēkam ir iekšējā spēja sevi savākt, pretoties slimībai, katram ir dzīvības potenciāls. Bet es nezinu, kas ir labāk – padoties vai par katru cenu cīnīties par dzīvību, turēties pie tās un pavadīt dzīvi, es atvainojos, ar *trubīnām* katrā vietīnā. Svarīga taču ir dzīves kvalitāte.

Man kā ārstei svarīgs ir gandarījums – lai iznāk *pa smuko*. Lai par ārstēšanas rezultātu būtu prieks. Tad ir sajūta, ka manam un kolēgu darbam bijusi jēga.

– Kad runājām pa telefonu, smējāties, ka jūsu darba stāzs šeit, Stradiņa slimnīcā, ir ilgāks nekā dažam labam mūža ilgums!

– Sovesar man būs kursa salidojums – pagājuši četrdesmit gadi pēc augstskolas beigšanas, tolaik tas vēl bija Latvijas Medicīnas institūts. 1978. gads. Baigi sen, ja tā padomā. Pat augstskolu jau vairs tā nesauc. Pat valsts jau ir cita. (Smejas.)

Patiessībā to, ka būšu daktere, biju izdo-

mājusi jau bērnībā. Skolā man labi padevās vācu valoda, un skolotāji mani gribēja virzīt uz valodām, bet, tā kā mani vecāki bija ārsti, aizgāju pa šo ceļu. Man bija pilnīgi skaidrs, ka studēšu medicīnu! Mana mamma bija sejas, mutes un žokļu ķirurģe – viena no šīs jomas aizsācējām Latvijā. Nodzīvoja ilgu mūžu, deviņdesmit četru gadus, un tikai pirms nepilniem diviem gadiem aizgāja viņsaule. Savukārt tēvs ilgus gadus bija medicīnas direktors tepat, Stradiņa slimnīcā, strādāja 23. Vispārīgās ķirurgijas nodaļā. Maniem vecākiem *Stradiņi* vienmēr bijusi svēta lieta. Arī, kad vairs nestrādāja, mamma vienmēr apvainījās: «Kas jauns *Stradiņos*?»

Mēs ar māsu, mazas būdamas, tik daudz laika esam pavadījušas, gaidot vecākus Stradiņa slimnīcas uzgaidāmajā gaitenī. Atceros to gaisotni. Mans tēvs bija ļoti uzmanīgs un intelīgents – vienmēr zināja, kurai māsiņai bērniņš piedzimis, kura jāapsveic... Tas bija mīli. Arī, ja kādreiz bija kādas nepareizības, viņš apsēdināja sarūgtināto cilvēku, uzklaušīja, izrunājās ar viņu, un sūdzību šim cilvēkam nemaz vairs negribējās rakstīt. Izrunājās un saprata: nav jau par ko. Mūsdienās mēs vārāmies savā sulā, paši uzkurināmies...

– Jums arī šķiet, ka attiecības kļūst arvien pavirsākas?

– Jā, un arī gluži organizatoriskās lietās. Piemēram, manas paaudzes cilvēkam pārēja uz *E-veselību* ir milzīgs notikums, bet vieņigie, kas ar mums par to runā, ir datorīki, informācijas tehnoloģiju zinātāji. Neviens no slimnīcas administrācijas ar mums par to nav aprunājis, nav iedrošinājis, motivējis saņemties, iemācīties, izmantot. Tas viss taču ir jauki un izdarāms – arī zilonis iemācīs uz vienas kājas stāvēt! Bet gribas sarunāties. Mēs katrs te urbjamies savā datorā, un tas arī viss. Arī par to, ka ir plās korpusa konstrukcijās mēs, paši ārsti, uzzinām no ziņām televīzijā. Šeit ir pagājis viss mans darba mūžs, un ir ķēl skaftīties, kādi aplupuši kļūst koridori... Teikšu godīgi, reizēm, kad gaitenī ir pilns ar pacientiem, kas gaida uz pieņemšanu, man ir kauns iziet no kabineta un paskatīties šiem cilvēkiem acīs.

– Bet ārsti jau nav vainīgi pie tā, ka nosienām lobās krāsā! Man liekas, būtiskāk par grīdas un sienu izskatu ir tas, lai ārsts būtu profesionāls, kompetents.

– Jums taisnība, un tomēr ir lietas, ko var saregulēt, un tas neprasā daudz. Bet ir jau arī jauki briži. Piemēram, esot kopā ar *mazajiem dakteriņiem*, rezidentiem. Viņi mani iepriecina. Iedod dzīvei garšu! Un ir forši būt pirmajam, kas jauno medicīnas censiuni ieved praktiskajā medicīnā, ievada klinikas dzīvē. Sākumā parasti šķiet,

5 mīlas fotogrāfijas

PĒDĒJIE JĀNI KOPĀ.
Ar savu mīlo Ati.

ATBALSTA KOMANDA.
«Ar meitām Aiju, Zani
un Daci pagājušā gada
Ziemassvētkos.»

MEITENES. «Ar meitu Aiju un
mazmeitu Luīzi Frankfurtē.»

SPRIDZEKĻI. «Mazdēli Kārlis un Jēkabs –
viņi man neļauj bēdāties.»

IZVĒDINĀT GALVU. «Tas pie Šprē upes
Berlinē pagājušajā rudenī.»

ka rezidents vēl ir baigi zaļais, bet jau pēc diviem mēnešiem esmu viņu drusku apbružājis, un ir forši redzēt, kā viņš klūst patstāvīgs. Ir patīkami apzinātīties, ka es arī kaut ko no sevis esmu tajā ielikusi. Un arī es no jaunajiem dakteriem mācos – kāds parāda ko jaunu E-veselībā, kāds vēl kaut ko... Esmu gandarīta, ka man kāda jauna meitene ko iemāca. (Smaida.)

– Kā atceraties sevi kā jaunu meiteni liejā medicīnā?

— Tie bija citi laiki. Rezidentūrā mācījos pie profesora Ilmāra Lazovska, un man jau atkal jāatgriežas pie tā, ko teicu, — tās bija spožas attiecības cilvēku starpā. Pilnīgi citādas nekā mūsdienās. Īstenībā man ir sajūta, ka tagad vairs nav izteikti dedzīgu lideru, kuros ieklausīties, pie kuriem apstāties un kurus apbrīnot... Trūkst īstas iekšējās baigātības. Mācījos arī pie docenta endokriologa Agņa Štīta, kurš vienā no pēdējiem ārstu kongresiem teica, ka ārsta darbs ir mīsija... Un visi viņam aplaudēja.

– Kā jums pietrūkst mūsdienu ārsta un pacienta attiecībās?

— Laika, lai runātu ar pacientiem. Mēs *sītamies* pa aukstajām, elektroniskajām attiecībām tajā elles mašīnā (*rāda uz datoru*) un beigās attopamies, ka vizītes laiks jau beižies. Kaut gan neizrunātā vēl ir daudz... Es taču apzinos — cilvēkiem patīk, ka ar viņiem aprunājas, izskaidro. Ipaši svarīgi man tas šķiet sirds kirurgijā — cilvēks uztic ārstiem savu visdārgāko, sirdi, un viņam gribas zināt, ko viņam darīs, kā viņš pēc tam jūtīsies. Cilvēkam visos laikos gribas, lai pie viņa gultas apsēžas un ar viņu parunā. Tehniski jau viss notiek un tiek izdarīts pareizi, taču šajā jomā vairāk strādā jauni, talantīgi ārsti, kuriem ir svarīgi precīzi izgriezt, nomainīt, sašūt — perfekti izdarīt savu darbu, bet viņi nav visai runātīgi. Iespējams, ka esmu vecmodīga, tā domājot.

Vispār smiekliņi, bet dzīve taču sastāv no detaļām... Agrāk nodaļas bija sanitāri, kas uzkopa telpas, un visi zināja — ja kādam izlīst kīselis, tad ir cilvēks, kam var palūgt to saslaucīt. Tagad par uzkopšanu atbild pavisam citi uzņēmumi, un bez šiem cilvēkiem nevienam nav pieejama pat slota un lupata,

lai saslaucītu izbirušu cukuru. Pilnīgi cita pasaule! Bet kopumā es vēl joprojām loti tici cilvēkiem.

— Kādi medicīnas sasniegumi jūs pēdējā laikā ir ipaši iepriecinājuši?

— Invazīvās kardioloģijas attīstība — tā jau vēsturiski pie mums ir loti sakārtota un progresīva joma. Un tas patiesībā ir nenovērtējams ieguvums gan pacientam, gan ārstam, jo vairs nav jāpārgriež viss krūškurvis, lai kaut ko sirsniņā *salabotu*. Piemēram, TAVI procedūras jeb transkatetra aortas vārstuļa implantācija, ko veic caur artēriju no cirkšņa. Arī, ja kaut kas operācijā nav sanācis vai kāda šuve atnākusi valā, to var izlabot caur asinsvadu. Tas ir kas izcils! Kad vēl tikai studēju, kaut kas tāds šķita neiespējami.

Vēl mani priecē, kā sakārtojas privātās medicīnas lauciņš, bet jāatzīst, ka tad, kad privātājās klinikās rokas ir par īsu, ir smagāks gadījums, ar kaut ko netiek galā, pacients tāpat nonāk pie mums, kādā no valsts slimnīcām. Tā ka — koks ar diviem galiem. Priecē tas, ka pacientu domās universitātes slimnīca vēl šķiet — KAUT KAS liels un cēls. Viņiem ir sajūta, ka tur gan var palīdzēt. Un tas liek mūsu latīnai būt augsti — mums IR jātiekt galā.

Par ko man zēl? Ka joprojām lielu enerģiju paņem cilvēkiem iestāstīt, ka zāles nav indīgas. Ar šādu viedokli nākas saskarties loti bieži. Bet svarīgi taču ir izsvērt mērķtieci — kas ir jāārstē, kam tās zāles jādzēr un no kurām var atteikties. Dažas varbūt tiešām ir putukrējums, bet dažas — rupjmaize. Un gribot negribot pēc stenta vai mehānika sirds vārstuļa ielikšanas ir jādzēr asins šķidrinātāji. Tas mums ir vēl un vēl jāatgādina, citādi visam iepriekšējam nebija jēgas.

— Kā jūs pati par savu veselību rūpējties? Esat paraugmeite?

— Galīgi ne, atziņos, ka analizes neesmu taisījusi gadiem. Bet, ko es daru, — jau vairāk nekā trīsdesmit gadus divreiz nedēļā septiņos no rīta eju uz vingrošanu tepat, Stradiņa slimnīcā, pie rehabilitācijas nodalas fizioterapeites Daigas Pulmanes. Ēšanas ziņā gan neiespringstu — mazbērniem vāru pelmeņus *Mazuliši* (katram vajag attiecīgu skaitu) un pati brokastīs uz maizes smērēju kausēto sieru *Dzintars*. Dzīva esmu!

— Drīz Mātes diena, un jums ir trīs meitas. Sakiet, ko jūt jūsu, mātes, sirds?

— Jāteic, ka galīgi neesmu uki puķi mamma, kas nepārtraukti saka: «Es tevi mīlu.» Bet man liekas, ka noteicošais ģimenē ir rūpes citam par citu, kad dzīvē kaut kas atgādās. Šobrīd es to loti jūtu. Pagājušā gada rudenī nomira mans vīrs, tāpēc mazliet ir sajūta, it kā beņķītis no kājapakšas būtu izsists.

Mans vīrs Atis bija varens, *makanais* vecis. (Smejas.) Viņš bija optikis, daudzus gadus strādāja Stradiņa slimnīcā Kontaktlēcu laboratorijā un savā laikā šajā jomā bija diezgan pazīstams. Bijām kopā trīsdesmit sešus gadus – katru dienu. Atis vienmēr bijis aprītē, aktīvs, viņam patika ar vērienu svinēt svētkus, uzņemt ciemiņus, pulcēt ap sevi cilvēkus. Mūsu lauku mājās Inešos mēdzām rīkot darbabiedru balles, viss notika kā *Kakīša dzirnavās* – bija riekstu gaņgi un mandeļu gaņgi, viņam nekā nebija žēl nevienam. Bet pēdējos gadus viņš, ja tā var teikt, labprātīgi izstājas no spēles... Viņam bija muguraula problēmas, pēdējā laikā kļuva nekustīgs, tikai dzīvojās pa māju, reizēm pieskatīja mazbērnus un lēnām izsīka. Gribēju viņam sarunāt kādas rehabilitācijas procedūras, kaut kā *uzfrīsnāt*, sapurināt, iesaistīt kādas aktivitātēs, bet viņš spītīgi nepadevās manām iegribām. Viss beidzās ļoti strauji. Trīs dienas pirms vīra aiziešanas vēl bijām mūsu lauku mājās.

Tagad jāpārkārto dzīve. Esmu kā karaline savā karaļvalstī, jo, kad visas trīs meitas vēl dzīvoja ar mums, bija vajadzīgs diezgan liels dzīvoklis, bet nu esmu tur palikusi viena. Tagad – tāpat kā mana mamma vecumdiens – klausos radio un lasu grāmatas, tās mani iepriecina. Bet, paldies Dievam, man ir labi bērni un mazbērni, arī viņi mani stutē. Manas meitas ir liels balsts, un tas ir fantastiski – grūtos brīžos apzināties, ka tavējie būs ar tevi, pat nelūdzot.

– Tas nozīmē, ka jūs savas meitas esat tādas izaudzinājusi. Viņām sirds ir īstajā vietā.

– Taisnību sakot, tā ir lielākā laime. Un to nevar atstāstīt, to jūt. Nav tā, ka mēs ikdienu nesaplēsimies, bet – grūtībās cita citai esam balsts. Cilvēki, kuriem nav bērnu un kuri uz savas ādas nesajūt paaudžu maiņas, – tas viņiem ir liels zaudējums. Bērni, manuprāt, ir lielākā vērtība.

– Jūsu jaunākā meita arī ir dakte.

– Viņa sākumā izmācījās par žurnālisti Rīgas Stradiņa universitātē, kādu laiku arī pastrādāja televīzijā un tikai tad nolēma, ka varētu studēt medicīnu. Domāju, viegli nebija... Visas manas meitas beigušas Rīgas Centra humanitāro ģimnāziju, un tur eksaktos priekšmetus – matemātiku, fiziku, ķīmiju – īpaši nemācīja... Dace gāja medicīnas studiju sagatavošanas kursos, cītiņi mācījās, augstskolā tika, bet pirmie divi gadi bija ļoti grūti. Man bija ļoti žēl uz to skatīties, bet arī apzinājos, ka nekā neveru palīdzēt. Patiesībā meita sākumā uz mani bija dusmīga, teica: «Kāpēc tu mani neatbalsti?» Bet es solīju atbalstīt, cik vien varēšu, un arī brīdināju, ka medicīna ir dzī-

vesveids, tas vairs nav kā agrāk – prestižs, cēls darbs. Meita vēl tagad mēdz atcerēties: «Oma bija vienīgā, kas mani atbalstīja.» Mana mamma tiešām teica: «Ej, mācies!»

– Un kur mēs tagad jūsu meitu varam sastapt?

– Viņa beidza iekšķīgo slimību rezidentūru un tagad studē pneimonoloģijas jeb plaušu slimību rezidentūrā. Lasa arī lekcijas. Viņai padodas, un domāju, ka arī žurnālistikas izglītība palīdz zināšanas izstāstīt citiem. Dace ir ļoti atbildīga, reizēm smejas – būs, kas mani vecumdiens pieskata un kādu recepti uzraksta.

– Minējāt, ka drūmas domas aizgaiņajat ar grāmatu lasīšanu. Padalieties, kādi ir jūsu pēdējā laika atklājumi!

– Mani aizrauj grāmatas, kurās varo-

ties nomainīt auto vasaras riepas. Esat arī kaisliga autobraucēja?

– Īstenībā nē, vienkārši dzīve piespieda. Šofera tiesības man ir jau kopš 1973. gada, bet tad apprečējos, un vīrs vienmēr brauca. Man tas likās tā *pa smuko* – sēdēt blakus kā kundzei. Man patika izbaudīt to sajūtu. Kārtīgi atsāku braukt tad, kad tagadējais Valsts prezidents nokļuva slimnīcā. Biju viņa ārstējošā ārste, un, tā kā bieži bija jādoras uz slimnīcu viņu apraudzīt, arī brīvdienās, vīrs mani pamudināja: «Nu taču sēdies mašīnā un brauc pati!»

– Šī vasara jums būs citāda nekā visas iepriekšējās... Ko jūs vēlētos piedzīvot?

– Augustā ļoti gribu aizbraukt uz Gruziju kopā ar vecāko meitu Aiju – mani tiešām fascinē šī zeme.

Bet gadsimta notikums šogad ir izstāde *Simbolisms Baltijas valstu mākslā* Orsē muzejā Francijā. Tas ir viens no vērienīgākajiem Baltijas valstu simtgades kopprojektiem un viens no lielākajiem Latvijas valsts simtgades notikumiem ārvalstīs. Ar kādu atbildību šī izstāde ir gatavota, mūsu Purvītis izstādīts pašā priekšā! Mēs ar meitām loļojam cerību aizbraukt uz Franciju apskaitīt izstādi klātienē, līdz 15. jūlijam tā vēl būs atvērta. Nesen kanālā ARTS bija stundu gara pārraide par šo izstādi, kur runāja arī Vaira Vīķe-Freiberga. Noklausoties raiņjumu, man gandrīz raudiens nāca – tik skaisti un tāds lepnumis, ka tāda mēroga pasākumā pieminēta Latvija. Kopš 1939. gada Latvija nav bijusi tik lielā Eiropas mākslas aprītē.

– Jūsu balsī dzirdams, ka esat patriote.

– Laikam jau esmu, jā. ļoti bieži, skatoties vai lasot par aizkustinošiem brīžiem, par Latviju, apraudos. Man nekad dzīvē nav bijusi doma, ka gribētos braukt kaut kur prom. Mani arī ļoti sajūsmina, kā jauni cilvēki atklāti runā labu par savu valsti – tajā skan tāda cerība. Un mēs pat iedomāties nevarām, ko katrs cilvēks savā mazajā sirsniņā domā un ir izlolojis. Mūsos katrā patiesībā mājo lielas un dzīļas jūtas.

– Bieži pieminat arī savus laukus...

– Lauku mājas Inešos mums ir svēta vieta, iekopjam jau kopš 1986. gada. Dodamies turp katrās brīvdienās – kā rituāls. Tur mums ir pirts, dīķis. Vasarās taisām bērniem baseinu – tā ir neiztrūkstoša aktivitāte. Šīs būs pirmajās pavasarīs manā dzīvē, kad došos turp viena, bez vīra. Viss būs kā pirmoreiz.

Man ļoti patīk maijs, kad laukos zied pienenes – tas ir skaistākais mūsu Latvijas vasaras brīdis. Kalnainie Vecpiebalgas skati, zaļa zāle un dzeltenas pieneņu saulītes. Var atstāt lauku mazmājiņas durvis vaļā un gremdēties brīvībā. Burvīgi. ♥

Man ļoti patīk maijs, kad laukos zied pienenes – tas ir skaistākais mūsu Latvijas vasaras brīdis.

ņu dzīves līnija un sacītais sakrīt ar manis pašas domām, kas vienkārši līdz šim nav bijušas noformulētas. ļoti patika franču grāmata *Lasītājs vilcienā* 6,27. Tas ir stāsts par kaisligu grāmatu mīlotāju Belnēnu Velmolu, kurš strādā papīra pārstrādes rūpniecībā, viņš vāc no briesmīgās grāmatu iznīcināšanas mašīnas pa lapiņai no grāmatām un lasa tās priekšā, braucot vilcienā. Tas ir fantastiski, kā uzbūvēts stāsts, kā no katras grāmatas lapiņas tas pāriet nākamajā, kā sasaistās kopā... Vēl viens mans pēdējā laika atklājums ir Kristofa Onodibio *Lenirt* – par tik superīgām cilvēciskām, cieņas pilnām attiecībām. Tajā tēvs galveno varoni māca nepadoties liktenim, cesties tajā iejaukties un pašam virzīt savu dzīvi.

Mana vidējā meita strādā Francijas institūtā, viņa ir franču valodas speciāliste un aicina mani uz tematiskajiem vakariem, kas tur notiek ceturtienās. Agrāk meita bija tur mediatēkas, tādas kā bibliotēkas, vadītāja un mēdza man dot lašīt arī grāmatas. Franču valodu zinu tik daudz, lai kaut ko saprastu, bet izstāstīt kādu savu domīnu nesokas tik labi, taču man ļoti patīk šī gaisnotne, inteliģentās attiecības, kas tur valda. Siltums, kas medicīnā un vispār starp cilvēkiem kļūst arvien retāk sajūtams.

– Mirkli pirms mūsu intervijas steidzā-